

Grundlovstalen 2016

Konservativ viceborgmester i Gladsaxe Byråd

Lars Abels tale ved

Det konservative Folkepartis Grundlovsmøde i Aldershvile Slotspark ved Bagsværd Sø
søndag 5. juni 2016

Gang på gang udpeger internationale undersøgelser danskerne som "verdens lykkeligste folk".

Det er måske ikke så svært at forstå, når vi står her på en pragtfuld sommerdag midt i Aldershvile Parkens grønne frodighed og med Bagsværd Sø i baghaven.

Men vi er også "verdens lykkeligste folk", når det november-grå mørke indhyller landet i en sort-hvid tåge, - og når mandag morgen kalder til arbejdet efter en weekend.

Mest overraskende er det måske, at vi også er verdens lykkeligste folk på trods af økonomiske kriser og mørkemænds spådomme om alverdens fremtidige fortrædeligheder.

Jeg tror personligt, at danskernes gennemgående tilfredshed og fremtidsstro hænger sammen med, at vi igennem det samfund, vi i fællesskab har opbygget – helt på tværs af partiskel og politisk observans i øvrigt – har formået at skabe en vis grad af balance og gensidig tillid. Balance mellem individ og fællesskab. Balance mellem arbejde og fritid. Og selvom det ofte er til debat, også i det store og hele en god balance mellem rettigheder og pligter. Dem, der kan selv, skal selv. Og dem, der har brug for hjælp fra fællesskabet, skal hjælpes – allerhelst, hvor det er muligt, som hjælp til selvhjælp.

Det er det Danmark, jeg som konservativ ønsker at værne om og fortsætte med at udbygge. Det er ikke et småligt millimeterdemokrati. Det er heller ikke et indad skuende land, der lukker sig om sig selv i selvtilstrækkelig selvtilfredshed. Det er slet ikke et land, der er bange for at udvikle sig, og allerhelst vil stoppe tiden. Det er tværtimod det Danmark, vi kender og elsker, som har udviklet sig med tiden – ja i nogle tilfælde, som det lille land vi er – er gået foran og har været med til at påvirke udviklingen også i den store sammenhæng.

Danmark er ikke – og må ikke blive – en isoleret ø i verden. Men, der er desværre tendenser, der går i den retning.

Jeg genkender desværre alt for godt det billede, som Berlingskes politiske redaktør Bent Winther trak op i sit blogindlæg den 28. maj: "Den nye front: Danmark mod verden". I sit indlæg skriver han bl.a. *"Fronterne går mellem Danmark og verden, mellem Danmark og menneskerettighederne, mellem Danmark og EU, mellem Danmark og de konventioner, vi har underskrevet. Rød mod blå, højre mod venstre er afløst af ude mod hjemme, København mod Bruxelles.* Han kalder samtidig det valg, politikerne står overfor, for et "Satanisk valg", når de skal vælge, hvilken vej de mener, at

Danmark skal gå. Enten påtager man sig et måske ubekvemt lederskab og begynder at bakke op, om *”at EU, menneskerettigheder og FN-konventioner er nødvendige, eller også smider man håndklædet endeligt i ringen i forhold til den bølge af populisme, der skyller ind over Europa”* i kølvandet på den økonomiske krise og flygtningekrisen.

Som konservativ, som borger i Danmark, og som borger i Europa og i Verden håber jeg inderligt, vi vælger det første alternativ.

Danmark kan ikke og skal ikke klare alle problemer i verden. Men vi skal søge løsninger sammen med andre. Og vi skal gøre det uden at kompromittere det helt basale udgangspunkt, der ligger i en anerkendelse af, at alle mennesker har helt grundlæggende rettigheder, blot i kraft af, at vi er mennesker. Alt andet vil være et humanistisk tilbageskridt af dimensioner.

Måske er der sket det, at vi så tit har refereret til menneskerettighederne, som noget diffust og ukonkret. At være fortalere for menneskerettighederne er i dagens Danmark næsten blevet et synonym for at være naiv og blåøjet, at ville *”sælge ud af Danmark”* og give køb på danskheden. Men det er jo helt forkert. Vi burde måske bruge lidt tid på, at se lidt nærmere på, hvad menneskerettighederne i virkeligheden er, så vi får sat tingene i perspektiv.

Vi kan for eksempel stille spørgsmålet, hvad forstår vi ved menneskelig værdighed?

Den menneskelige værdighed er – ifølge EU's charter om grundlæggende rettigheder – ikke blot en grundlæggende rettighed i sig selv. Den udgør selve fundamentet for de grundlæggende rettigheder.

I FNs Verdenserklæring om menneskerettigheder (1948) fastslås den menneskelige værdighed som *”anerkendelse af den mennesket iboende værdighed og af de lige og ufortæbelige rettigheder for alle medlemmer af den menneskelige familie, som er grundlaget for frihed, retfærdighed og fred i verden”* - *”Den menneskelige familie”!*

Vi har alle en grundlæggende ret til menneskelig værdighed.

Ingen, der har haft mulighed for at lytte til mine tidligere grundlovstaler på dette sted, kan være i tvivl om, at jeg vedstår mig de forpligtelser, vi som land har påtaget os gennem de erklæringer, traktater, konventioner, som alle er med til at skabe garantier for borgernes menneskerettigheder.

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (1950) er barn af en tid, som i høj grad stadig slikkede sårene efter 2. Verdenskrig. Krigen, og især forbrydelserne begået af det nazistiske regime viste, hvor sårbare menneskerettighederne er, hvis ikke verdenssamfundet påtager sig et ansvar. Det kan ikke – det skal ikke – overlades til staterne selv at kontrollere menneskerettighederne. Det skal fortsat være et internationalt anliggende. For mig er beskyttelsen af menneskerettighederne et vigtigt instrument i arbejdet for at bevare fred og sikkerhed. Menneskerettigheder er grundlaget for hele vort samfund.

Den menneskelige værdighed er derfor også en vigtig del af det værdigrundlag, jeg som medlem af den menneskelige familie bekender mig til. Det er derfor også det værdigrundlag jeg bygger mit

arbejde som politiker på. Den menneskelige værdighed er ukrænkelig. Vi har – som mennesker, som politikere – alle pligt til at respektere og beskytte den menneskelige værdighed.

Udfordringerne maser sig kraftigt på i kampen for den menneskelige værdighed. Uanset hvilken dimension vi kigger på, så står barometret nærmest på ”storm” eller ”orkan”.

Internationalt vil jeg blot nævne borgerkrigen i Syrien som den alt overskyggende menneskelige tragedie, hvor mennesker først ramt af klimaudfordring og tørke, dernæst af sult og så af krig mellem borgerne og staten, påføres netop alle de lidelser, som vores ”flotte” erklæringer skal være garantien imod.

Krigen har sat yderligere fart i hundredetusinder af menneskers flugt – væk fra krigens rædsler, sult og død. Det har ført til en af de største folkevandringer siden 2. Verdenskrig.

I vores del af verden er det blevet til en flygtningekrise. Krisen består naturligvis i, at de mange mennesker flygter, og at de flygter til vores lande. Men krisen består også i, at vi i de europæiske lande ikke kan finde ud af at samarbejde om at afhjælpe problemerne. Diskussionen går højt om, hvorvidt de mange flygtninge reelt er flygtninge – de kan jo bare rejse hjem og slås for deres land, siger nogle.

Er det virkelig så lang tid siden, at man glemmer, hvad der skete af umenneskelighed og unødvendig massedød i de verdenskrige, der havde deres udgangspunkt på det europæiske kontinent i 1900 tallet? At man ikke forstår, hvad der tydeligt ses på tv-billederne, når krigen raser? Opleves det blot som en ny uvirkelig actionfilm – og ikke den blodige virkelighed, som det jo unægtelig er?

Er vi som mennesker blevet så iskolde? Nej – jeg mener ikke, at Danmark, hverken kan eller skal tage imod alle. Men vi skal holde op med at italesætte og ikke mindst behandle alle uden undtagelse, som om de flygter alene af bekvemmelighed og for at nasse på vores samfund. Vi bør også huske, at hver enkelt flygtning som udgangspunkt har haft en tilværelse med et liv og en historie måske gennem generationer, som de er nu er tvunget væk fra.

Hvor blev den menneskelige værdighed af, når vi ser billederne af de mange flygtninge, der begiver sig ud på havet for at komme væk fra krigen, fattigdommen og sulten? Skal de have lov til at sejle deres egen sø og drukne? – eller skal vi – de europæiske lande, som alle på papiret siger, vi anerkende menneskerettighederne, vende ansigtet bort og lade som om, vi ikke ser det ske – og – bare lade dem drukne, fordi vi i bund og grund mener, at de burde bare blive hjemme – krig eller ikke krig? Prøv at tænke tanken, at det var langs Øresunds kyster, at ligene flød i land og ikke i Middelhavet?

Jeg har ikke løsningen. Men ingen bør være i tvivl om, at det internationale samfund har en forpligtelse til at blande sig og forsøge at få det stoppet.

I stedet påkalder mange sig vores suverænitet. Retten til selv at bestemme. Personligt er jeg ikke i tvivl om, at den om sig gribende tendens til at være sig selv nok – til at ville demonstrere vores suverænitet – flittigt orkestreres af kræfter udenfor det europæiske samarbejde, som klart satser på opbruddet og uenigheden i det samlede Europa. Dermed vinder det totalitære over

demokratiet. Vi er meget naive, hvis vi ikke indser, at den der vil klappe allerhøjest, hvis EU mister indflydelse gennem intern uro og splittelse, er Ruslands Vladimir Putin.

Jeg er således også helt enig med Henrik Sørensen, når han i sit indlæg i Berlingske torsdag konkluderer, at Danmark ikke vil kunne løse de udfordringer, vi nu står overfor, ved enegang, isolationisme og nationalisme.

Flygtningediskussionen er også blevet til en diskussion om vort eget velfærdssamfund. Har vi råd til at modtage de mange flygtninge?

Samtidig har vi oplevet af den frie bevægelighed for mennesker og arbejdskraft imellem EU-landene også er blevet til en diskussion om, hvorvidt vor sociale velfærd er truet. Det, der igennem mange år dokumenteret har været en stor fordel for de europæiske lande, bliver nu af mange politikere gjort til en trussel mod velfærdssamfundet og påstået social dumping. Immigrationsdebatten – flygtninge, indvandrere, vandrende arbejdstagere – italesættes helt unuanceret som noget, vi skal frygte. Det er blevet til en dem/os diskussion, hvor de andre helst skal holde sig væk.

Mit tema for denne grundlovstale er derfor i høj grad den menneskelige værdighed. I den forbindelse vil jeg fastslå, at vi i det danske samfund fortsat har og skal fortsætte med at have råd til at behandle alle borgere som ligeværdige mennesker – også uanset den aktuelle immigrationssituation. Holdningen til, hvem der har fortjent ydelser fra fællesskabet, har altid bevæget sig. De af os, der har spillet Matador på et eller andet tidspunkt har oplevet at trække et "prøv lykken" kort, hvor værdigt trængende får en håndsrækning. Man skal være helt blanket af for at få hjælp. I Matador er det oftest nok heldet, der afgør, hvem der vinder.

I det virkelige liv har der i nyere tid altid været en eller anden form for fattigforsorg, ofte beroende på den enkeltes arbejdsmoral og hvem der fortjente medfølelse. Ifølge Grundloven af 1849 har enhver trængende ret til offentlig hjælp, såfremt vedkommende underkastede sig de begrænsninger i den personlige frihed, der fulgte med. I 1800 tallet blev fattigdom anset for at være selvforskyldt. Man skelnede imellem værdigt og uværdigt trængende. Hvis man var værdigt trængende skulle man bevise, at man havde gjort alt for at opretholde tilværelsen, og ydelsen blev en slags selvhjælp. Hvis man var uværdigt trængende, mistede man ikke sociale rettigheder, f.eks. stemmeretten, og blev derfor ikke udstødt af det øvrige samfund.

Debatten har kørt længe. De uværdigt trængende var/er folk, som man anså for arbejdsdygtige, de var bare dovne, hed det sig. Jeg behøver vel blot at nævne Dovne Robert og Fattig Carina, som satte diskussionen om offentlige ydelser på spidsen. Den politiske debat og lovgivningen bevæger sig hele tiden omkring denne skillelinje mellem værdigt og uværdigt trængende. Begrebet værdigt trængende går igen i kontanthjælps- og syge-/dagpengelovgivningen. I dag taler vi om tvangsaktivering af sygedagpengemodtagere, tvangsbeskæftigelse af kontanthjælpsmodtagere, flygtninge på starthjælp, folke- og førtidspensionister. Det kan være svært at afgøre i lovgivningen, i hvilken livssituation, det enkelte menneske reelt befinder sig i.

Begrebet/ordet værdighed stammer fra det latinske *dignitas*. Ifølge Ordbog over Det Danske Sprog kan værdighed relateres til en persons egenskaber og kommer i den sammenhæng til at betyde "..

den egenskab at være værdig". At være værdig indebærer bl.a. at fortjene noget. Med denne definition kan menneskets værdighed forstås således, at man i kraft af at være et menneske fortjener respekt fra sine omgivelser. Dette svarer til forståelsen af menneskeværd, som defineres som "de for mennesket ejendommelige værdifulde indre egenskaber".

Vi skal efter min opfattelse undgå almissens sprog, når vi taler om borgernes rettigheder til hjælp fra det offentlige, som i dag har ansvaret for at forvalte det danske velfærdssamfund.

Da jeg sidste år ved byrådets budgetforhandlinger foreslog, at vi i Gladsaxe Byråd skulle lave et sundhedstjek af vort nære sundhedsvæsen, var det netop som led i det moderne samfunds evne til at hjælpe mennesker, som rammes af sygdom, handicap eller på anden måde har svært ved at klare dagen og vejen, f.eks. som kronikere. Den analyse, som nu foreligger, giver et stærkt fagligt og værdigt svar på, hvordan vi som kommune kan og skal administrere de social- og sundhedsopgaver, som vi har ansvaret for.

Det nære sundhedsvæsen udvikler sig hastigt, og kommunen får en stadig større rolle på sundhedsområdet ikke mindst det forebyggende arbejde. Det er helt afgørende, at vi som kommune stiller med veluddannede medarbejdere, som både er i stand til at udvise empati, nærvær og respekt for de mennesker, hvis private forhold, de bliver indblandet i. Hele tiden skal den menneskelige værdighed være i centrum.

I vores iver efter at stille faglighed til rådighed kan vi ofte nok komme til at overse andre for borgeren vigtige ting. Der må gerne være mere fællesskab end blot, at kommunen skal være serviceproducent. Den enkelte handicappede eller syge person ved jo dog bedst om sin egen situation. Det er for de fleste svage mennesker ofte hårdt at være i kontakt med det offentlige, nogle føler sig måske trampet på, såfremt vi ikke forstår at blande fagligheden, juraen, medmenneskeligheden på den rette måde. Det er også vigtigt, at vi er opmærksomme på de pårørendes vigtige betydning, når vi taler om alvorligt syge og mennesker, som rammes af alderdomssygdomme som demens og Alzheimers. Vi skal støtte så mange mennesker som muligt til selv at leve et aktivt og rigt liv. Vi skal se på det enkelte menneskes potentiale og hjælpe med at gribe mulighederne. Vi skal støtte den enkeltes deltagelse i fællesskabet.

Byrådet skal i sit næste møde godkende en værdighedspolitik. Denne politik skal understøtte fem hovedområder: 1) livskvalitet, 2) selvbestemmelse, 3) kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen, 4) mad og energi og 5) en værdig død. Målet er, at ældre borgere skal have en værdig pleje og omsorg, så der er mulighed for at fortsætte med at leve det liv, den ældre ønsker, med størst mulig selvbestemmelse. Plejen og omsorgen skal tage udgangspunkt i den enkeltes behov, så den enkelte kan leve et værdigt liv. Det forslag, vi vedtager, indeholder en god beskrivelse af, hvordan vi allerede i mange år har løst de mange opgaver, og hvordan vi hele tiden også i fremtiden skal være med til at udvikle vores indsats i forhold til den enkelte borger.

Når vi så ofte taler om mennesker som ubestemte og utydelige grupper, skal vi huske på, at hvert enkelt menneske er unikt.

Det er derfor vigtigt, at vi som mennesker og samfund viser respekt og handler i overensstemmelse med den menneskelige værdighed.

Og så vil jeg med (en lettere omskrivning, af) Benny Andersens ord fra visen Svantes lykkelige dag slutte med at erindre om, at "livet er ikke det værste vi har", og om lidt er kaffen og lagkagen klar.

Fortsat God Grundlovsdag!